

Naast zijn kwaliteiten als clinicus moge zijn vriendelijkheid vermeld worden. Schretlen had een groot bindend vermogen en hij was er steeds voor alle medewerkers. Hij speelde het klaar, ogenschijnlijk zonder veel moeite, op de afdeling een fantastische werksfeer te creëren waarin eenieder zich graag inspande om de door hem terecht geëiste maximale zorg aan het zieke kind te besteden. Zoals wordt weergegeven in de titel van zijn afscheidscollege heeft het kind in de geneeskunde anno 1984 recht op onverdeelde aandacht.

Het is niet doenlijk Schretlens zeer talrijke functies te memoreren. Ik vermeld slechts dat hij op een inspirerende wijze talrijke assistenten heeft opgeleid, aan wie hij zijn grote liefde voor het zieke kind heeft willen overdragen.

Schretlen was voor allen die hem in de kliniek hebben meegemaakt de uitermate vriendelijke hoogleraar en kinderarts met grote persoonlijke belangstelling en betrokkenheid bij zijn medewerkers. Zij allen denken hem in dankbaarheid.

R.C.A.SENGENS

Nijmegen, januari 2001

In memoriam prof.dr.R.Gispén. – Op 6 december jongstleden overleed op 90-jarige leeftijd prof.dr.R.Gispén in zijn woning te Bilthoven.

Als 27-jarige gepromoveerd bij J.J.van Loghem sr. vertrok hij spoedig daarna naar Nederlands-Indië; daar kwam hij terecht bij prof.Dinger, wiens opvolger hij na de oorlog zou worden aan het Koningin Wilhelmina Instituut voor Hygiëne en Bacteriologie te Batavia. Terug in Nederland werd hij in 1951 benoemd tot directeur Fundamenteel Wetenschappelijk Onderzoek van het Rijksinstituut voor Volksgezondheid (RIV). In 1958 werd hij tevens hoofd van het inmiddels opgerichte Laboratorium voor Virologie. In 1961 volgde zijn benoeming tot buitengewoon hoogleraar Virologie aan de Rijksuniversiteit Utrecht. Na zijn pensionering vervulde hij een aantal jaren de positie van decaan van de medische faculteit te Utrecht.

Rijk Gispén was een groot deel van zijn beroepsleven als medisch viroloog werkzaam. Zijn onderzoek, dat in het door hem ontworpen laboratorium in het RIV te Bilthoven plaatsvond, was in de eerste plaats gericht op maatschappelijke vertaling van virologische kennis, waarbij diagnostiek, bestrijding en preventie van virusziekten vooropstonden. Hierbij heeft hij niet alleen op nationaal niveau (RIV, medische faculteit Utrecht, Gezondheidsraad), maar ook op internationaal niveau (Wereldgezondheidsorganisatie) een belangrijke inbreng gehad. De wereldwijde eradicatie van pokken en de verdere ontwikkeling en maatschappelijke acceptatie van het in het RIV verbeterde geïnactiveerde poliovaccin stonden hierbij voorop.

Behalve als onderzoeker trad hij vooral op als criticus en corrector van het wetenschappelijk werk van medewerkers in het RIV, waarbij een bij hem ingediende publicatie bijna nooit 'ongeschonden' terugkwam. Op overtuigende wijze kon hij het werkstuk analyseren en qua stijl en inhoud verbeteren respectievelijk aanvullen.

In een discussie over een wetenschappelijk gegeven, maar ook over andere thema's waarvan hij – meestal terecht – meende verstand te hebben, was hij scherp en volledig gegrepen door het onderwerp, waarbij hem de gave van het woord – hij kwam uit een domineesgezin – zeer goed van pas kwam. Zo opererend heeft hij vele jonge medewerkers gedurende vele jaren wetenschappelijk gevormd en geïnspireerd.

Ook buiten instituut en faculteit nam hij deel aan de verspreiding van medische kennis onder artsen en de vertaling daarvan naar de overheid. Van 1963 tot 1966 had hij zitting in de redactie van het *Nederlands Tijdschrift voor Geneeskunde*.

Zijn grote ervaring bij de beoordeling van wetenschappelijke artikelen op vele gebieden zal hem bij dit werk zeker te pas zijn gekomen.

Als lid van de Gezondheidsraad nam hij herhaaldelijk deel aan het opstellen van adviezen aan de overheid. Zijn grote verbale begaafdheid, zijn heldere schrijfstijl en zijn grote overtuigingskracht, die vaak gepaard ging met een duidelijke toekomstvisie, hebben een doorslaggevende rol gespeeld bij het totstandkomen van het advies om de toepassing van een versterkt geïnactiveerd poliovaccin voor de immunisatie van zuigelingen in ons land te continueren, terwijl de Verenigde Staten en het merendeel van de Europese landen na 1970 de voorkeur gaven aan het gebruik van een levend 'oraal' vaccin. Onlangs bleek het uitgebrachte advies juist te zijn geweest. Met ingang van 1 januari 2000 is het versterkte geïnactiveerde poliovaccin opgenomen in het immunisatieprogramma van de Verenigde Staten.

Samen met directeur-generaal Jan Spaander heeft Gispén het fundament gelegd voor het huidige Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu, waarbij hij het management en de nieuwbouw van het instituut te Bilthoven aan Spaander overliet en zelf, naast eigen onderzoek, de kwaliteit van het wetenschappelijk onderzoek bewaakte. Dat wil niet zeggen dat hij zich verre hield van Spaanders taken. Integendeel, jarenlang heeft hij achter de schermen een grote en vaak doorslaggevende rol gespeeld bij de besluitvorming op haast alle terreinen. Dat deze zakelijke en vriendschappelijke samenwerking vele jaren zonder moeilijkheden heeft plaatsgevonden is een bewijs van de grote menselijke kwaliteiten van beide mannen.

De rol van Gispén bij de bestrijding van infectieziekten en andere exogene factoren die de gezondheid van de mens bedreigen, doet ook nu nog modern aan. Hij heeft behoord tot de kleine groep tijdloze wetenschappers die men in ieder land hard nodig heeft om de overheid te adviseren en bij te staan op het gebied van het wetenschappelijk onderzoeksbeleid.

H.H.COHEN

Bilthoven, januari 2001

E.H.KAMPELMACHER

Benoemd. Aan de faculteit der Geneeskunde en Gezondheidswetenschappen van de Erasmus Universiteit Rotterdam zijn benoemd: dr.J.van der Lei tot hoogleraar Medische Informatica, en dr.B.H.Ch.Stricker tot bijzonder hoogleraar Farmaco-epidemiologie, vanwege de Vereniging Trustfonds EUR.

Overleden. H.Berghuis, huisarts, in de leeftijd van 96 jaar (21 december 2000), Bergen (NH). Mw.J.C.de Wolff, zenuwarts, in de leeftijd van 73 jaar (14 januari 2001), Wageningen.

Promoties. BEVORDERD TOT DOCTOR. Te Amsterdam (Universiteit van Amsterdam) W.J.de Jonge op proefschrift *Implications of arginine deficiency for growth and organ development. Studies on hair, muscle, brain and lymphoid organ maturation*, R.J.Rentenaar op proefschrift *Immune responsiveness in immunosuppressed patients* en M.H.N.Schermer op proefschrift *The different faces of autonomy. A study on patient autonomy in ethical theory and hospital practice*; te Maastricht P.B.Leurs op proefschrift *Tissue factor pathway inhibitor in patients with diabetes mellitus: an epiphenomenon?* en I.Proot op proefschrift *Changing autonomy. New perspectives on the care for stroke patients in nursing homes*; te Rotterdam mw.M.van Dijk op proefschrift *Pijn ongehoord? Postoperatieve pijnmeting bij pasgeborenen en jonge kinderen*; te Utrecht L.F.J.M.M.Bancsi op proefschrift *The performance of basal ovarian reserve tests in IVF* en mw.R.Kalman op proefschrift *Graves' orbitopathy: new insights*.